

Openluchtmuseum Bokrijk - Genk

bergschuur Zuienkerke - Duiventil Eppegem - schans met woonhuis Beverlo

Opdracht

Restauratiewerken openluchtmuseum Bokrijk: bergschuur Zuienkerke - Duiventil Eppegem - schans met woonhuis Beverlo

Locatie

Bokrijklaan 1, 3600 Genk

Opdrachtgevend bestuur

Domein Bokrijk vzw

Datum van het ontwerp

2017

Datum van de realisatie

2017 - 2018 (in uitvoering)

Omvang van de werken

budget : €762.191,15

PROJECTOMSCHRIJVING

Team van Meer! is opdrachtgever van verschillende restauratieprojecten in het Openluchtmuseum Bokrijk. De werken worden uitgevoerd in het kader van een meerjarenpremieovereenkomst (MPO) met als doel de volledige restauratie van het openluchtmuseum en de ontwikkeling van Bokrijk als recreatieve pool in Limburg.

Het project omvat de volledige architectuuropdracht voor de bouwkundige restauratie en afwerking van de bergschuur uit Zuienkerke - de duiventil uit Eppegem en de schans met woonhuis uit Beverlo.

LANDSCHAP / ARCHITECTUUR / RESTAURATIE / STEDENBOUW

TeamvanMeer!

RESTAURATIEOPTIES

Op het vlak van de restauratiefilosofie en de benadering van hedendaagse ingrepen wordt als basisoptie de houding aangenomen om het relevante waardevolle historisch materiaal maximaal te behouden. Daarbij wordt op een afleesbare, dienstbare hedendaagse wijze vorm gegeven aan de nieuwe invullingen, zowel wat betreft nieuwe inrichtingselementen als consequent bij technische ingrepen die noodzakelijk zouden zijn.

Indien er nieuwe structuren worden ingebracht, dienen deze reversibel te zijn en zich te onderscheiden van de bestaande architectuur en deze te versterken. Nieuw aangebrachte interieur elementen zoals verlichting, verwarming,.. dienen op neutrale en doordachte wijze aangebracht te worden.

METHODE VAN AANPAK -

De Kempische hoeves zijn grotendeels opgebouwd als een houten vakwerk gebouw. De wanden zijn opgevat als stijlen en regelwerk ingevuld met leem- en vitswerk (Kempische methode). De dakconstructie bestaat uit houten spanten die afsteunen op metselwerk funderingsmuurtjes; gordingen ondersteunen samen met rondhouten kepers het strodak.

De houten constructie vertoont op verschillende plaatsen aantasting door houtrot (aansluiting fundering/houten stijlen, muurplaten, balkkoppen,...) en houtaantastende insecten.

Na het demonteren van de stro dakbedekking en de leem- en vitswerk invullingen, is de volledige houtstructuur waar nodig uitgebijld en gecontroleerd. Knopen en verbindingen zijn gecontroleerd en indien nodig hersteld. Te sterk aangetaste onderdelen zijn vervangen identiek naar houtsoort en profilering. In functie van de graad van aantasting is ervoor gekozen om bepaalde onderdelen in hun geheel te vernieuwen of plaatselijke nieuwe onderdelen in te brengen met de gepaste houtverbindingen. Het aanwenden van nieuwe restauratietechnieken zoals het polymeerchemisch herstel van knopen en balkkoppen, en het versterken van houten onderdelen door opgelijmde wapening is enkel uitgevoerd indien dit te motiveren was omwille van het maximale behoud van het bestaande historisch materiaal en de museale waarde van de constructie. Na restauratie van de houten structuur werd het geheel curatief-preventief behandeld tegen houtaantasting door insecten en zwammen.

TeamvanMeer!

De bestaande dakbedekking van in stro is aangetast door mosgroei en kleine plantengroei. De dakbedekking is in zijn geheel vernieuwd naar oorspronkelijk model en detaillering van nokken en aansluitingen. In overleg met het Agentschap Onroerend Erfgoed werd beslist worden om de historisch correcte stro dakbedekking te vervangen door een meer duurzame rieten dakbedekking. In het ontwerp van de buitenaanleg werd een oplossing gevonden om de afvoer van het regenwater, dat via de dakoversteek op natuurlijke wijze in de ondergrond vloeit, gecontroleerd te verzamelen en af te voeren om zo de vochtbelasting van de lemen gevelafwerking door opspattend water te voorkomen.

De gevels in leem- en vitswerk worden vernieuwd volgens de oorspronkelijke uitvoeringswijze (Kempisch model).

Enkele geveldelen zijn opgetrokken uit baksteenmetselwerk en vertonen scheurvorming, wellicht te wijten aan differentiële zettingen. Na het structureel herstel van het metselwerk is het metselwerk zacht gereinigd en hervoeegd.

Het houten buitenschrijnwerk was in slechte staat. Plaatselijk ontbraken onderdelen, het merendeel van de deur- raamkaders, de luiken, de poorten en de ramen zijn aangetast door houtrot en hebben een gebrekkige waterdichting. Bij de raamopeningen ontbreekt beglazing of de historisch gebruikte koeienblaas vellen. De gebrekkige gevelsluiting is mede oorzaak van regendoorslag en dus de degradatie van de interieur- en constructie elementen. Het houten buitenschrijnwerk is gedemonteerd en gerestaureerd door het vervangen van de aangetaste zones (steenlijsten, onderdorpels,...). Reconstructie naar bestaand model werd enkel toegepast indien herstel technisch niet meer mogelijk was.

RELEVANTIE

- heropwaardering van bestaand historisch erfgoed door herbestemming
- bepalen van restauratieopties op basis van historisch onderzoek en materiaal-technische onderzoek
- streven naar een economisch evenwicht tussen investering restauratie (keuze restauratieopties) en return door herbestemming op lange termijn
- doorgedreven multidisciplinaire samenwerking
- coördinatie van verschillende belangen en doelstellingen van de verschillende betrokken partijen
- wetgeving overheidsopdrachten

LANDSCHAP / ARCHITECTUUR / RESTAURATIE / STEDENBOUW

Team van Meer Architecten & co cvba / Sint-Truidersteenweg 38 / 3500 Hasselt / T +32 11 24 32 04 / info@teamvanmeer.be / www.teamvanmeer.be

TeamvanMeer!

LANDSCHAP / ARCHITECTUUR / RESTAURATIE / STEDENBOUW

Team van Meer Architecten & co cvba / Sint-Truidersteenweg 38 / 3500 Hasselt / T +32 11 24 32 04 / info@teamvanmeer.be / www.teamvanmeer.be

TeamvanMeer!

LANDSCHAP / ARCHITECTUUR / RESTAURATIE / STEDENBOUW

Team van Meer Architecten & co cvba / Sint-Truidersteenweg 38 / 3500 Hasselt / T +32 11 24 32 04 / info@teamvanmeer.be / www.teamvanmeer.be